

ЗА ПЕДАГОГІЧНІ КАДРИ

ОРГАН ПАРТБЮРО, ДИРЕКЦІЇ, КОМІТЕТУ ЛКСМУ
І ПРОФОРГАНІЗАЦІЇ КИЇВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ імені О. М. ГОРЬКОГО

№ 8
(142)

3

березня
1961 року
П'ЯТНИЦЯ
Ціна 1 коп.

ТОВАРИШУ, ЗНАЙ І ВІР,
ЩО ТИ НАЙНЕОБХІДНІША
ЛЮДИНА НА ЗЕМЛІ. РОБЛЯ-
ЧИ СВОЮ МАЛЕНЬКУ СПРА-
ВУ, ТИ ПОЧАВ СТВОРЮВА-
ТИ СПРАВДІ НОВИЙ СВІТ.
УЧИСЬ І ВЧИ!

Максим ГОРЬКИЙ.

ОСНОВА — ЕКСПЕРИМЕНТ

Одним з основних видів наукової роботи студентів-фізиків є їх участь у фізичному гуртку, який існує ще з перших років заснування інституту.

Особливого розмаху набула робота гуртка у післявоєнні роки. До 1955 р. наукова робота мала виключно реферативний характер. Студенти опрацьовували теоретичні теми і виступали з доповідями на засіданнях гуртка. Іноді деякі доповіді супроводжувались демонстраціями тих чи інших фізичних явищ. Але, вже починаючи з 1955 р., робота гуртка була докорінно перебудована. Життя вимагало наближення теорії до практики. Кафедра фізики намітила тематику гуртка, яка вже включала ряд експериментальних робіт.

Керівником гуртка, починаючи з 1953 р., став Вадим Михайлович Коновалов, найближчий друг і помічник гуртківців. Він разом з викладачами і аспірантами, серед яких слід назвати І. Тичину, В. Чернявського, М. Міняйлова, В. Шеке-ру, по-батьківському допомагає опановувати теорію і «секрети» експерименту. Тематика робіт гуртка охоплює розділи фізики, радіотехніки. В останній час студенти цікавляться також питаннями з астрономії. Це й зрозуміло, бо астрономія стає експериментальною наукою.

Ця еволюція в роботі фізичного гуртка дала помітні результати. Значно зросла зацікавленість студентів, адже

справжнім фізиком без експериментальної роботи не можна бути.

На засіданнях гуртка завжди висвітлювались досягнення в науці і техніці, заслуховувались повідомлення гуртківців про виконання їхніх робіт. Викладачі висловлювали свої поради, допомагали долати труднощі. В ході виконання робіт гуртківці глибоше пізнавали закономірності фізичних процесів. Відчулася на ділі велика роль практики, її необхідність в процесі формування міцних знань.

Зараз в програмній тематіці гуртка є багато робіт, що тісно пов'язані з новинками сучасної фізики. Особливо інтенсивно ведуться роботи в галузі напівпровідників. Вони доповнюють наукову роботу аспірантів. Так, деякі установки, зроблені гуртківцями, використовуються для напівпровідникових сполук та для дослідження їх властивостей. Багато виконаних робіт винесено на лабораторний практикум з метою ознайомлення з ними всіх студентів.

Свідченням успішної роботи гуртка є те, що ряд розроблених гуртківцями праць відзначено грамотами.

Кількість експериментальних робіт з кожним роком збільшується. Зростає масовість, а разом з нею множаться успіхи гуртківців.

М. КИРИЛЕНКО,
Ю. РУДЬ,
студенти V курсу.

Наш однокурсник

На четвертому курсі фізико-математичного факультету навчається Едуард Бурфан. Він дуже хороший товариш, вірний друг і сумлінний студент, відмінник навчання.

В Едуарда є хороша риса характеру — все творити своїми руками, по можливості самому робити всі розрахунки того чи іншого приладу.

Рік тому Е. Бурфана захопив своєю новизною та можливостями практичного застосування новий розділ фізики — електроакустика. Едуард вирішив побудувати електронний фізичний інструмент. Багато довелось йому попрацювати над літературою, адже спеціальних книжок з цього розділу фізики замало, в основному статті, надруковані в різних технічних журналах. Самостійно була розроблена схема, хоч окремі її вузли довелось запозичити з брошур, журналу «Радіо», а розподілювач частоти — з приладу для вимірювання радіоактивності

трібні ж ще й деталі, матеріал, клавіатура. Обійшов більшість магазинів м. Києва, майстерні по ремонту музичних інструментів. Едуардові доводилося працювати у вільний від навчання час, в складних домашніх умовах. Робота посувалася успішно. При побудові бралися до уваги поради Л. Височинського, С. Кобзаря з питань теорії музики.

Рік кропітій праці дав результати: електронний музичний інструмент готовий. Це — одноступеневий електропіаніно, яке має щось спільне з інструментом Володіна, але простіше. Діапазон інструменту — від до субконтроктави до сі другої октави.

Мати Едуарда сідає за електроінструмент — і в кімнату влітає чиста, прекрасна музика.

Але робота ще не закінчена, творчішування кращого варіанту продовжуються. Тепер Едуард повинен домогтися:

1) найкращих тембрових

2) штучної реверберації звуку;
3) красиво оформити інструмент зовні.

Побажаємо Едуардові Бурфану скоріше закінчити електронний музичний інструмент і до-

помогемо йому в цьому. Також хочеться, щоб усі наші студенти займалися поглибленням своїх знань з питань науки і техніки, літератури й мистецтва.

В. БЕЛЬДІЙ.

на ці теми буде розглянуто й на XVII конференції.

Особливо тісно зв'язали свою наукову роботу з життям школи гуртки педагогічний, дефектологічний, психологічний. Вони будували свої наукові дослідження на вивченні практики школи, ставили експерименти безпосередньо в школі, включаючи їх в хід шкільних занять. Наукові гуртки російської мови, російської літератури включили в свою програму організацію позакласних занять учнів. Гуртки фізики і методики математики доручали своїх членам керівництво учнівськими гуртками радіоаматорів, фізиків, організували учнівські математичні олімпіади, допомагали школам у виготовленні приладів для фізичних і математичних кабінетів тощо.

Активна участь у науковому гуртку багато важить для студента. Тут, під керівництвом досвідчених викладачів, формуються й розвиваються його наукові інтереси, він опановує основи наукового дослідження, удосконалюється в обраній спеціальності, навчається застосовувати вказівки науки на практиці. Величезне значення має така наукова підготовка для майбутнього вчителя.

Систематична, тривала робота в науковому студентському гуртку дає міцний ґрунт і для тих, хто прагне присвятити себе науковій діяльності. Це підтверджує досвід НСТ нашого інституту, в якому виховувалися теперішні самостійні працівники в галузі науки, доценти, кандидати наук: М. Я. Плющ, М. Д. Ярмаченко, Г. Г. Кордун, П. М. Кульчицька, П. П. Хроп-

ко, С. К. Бісікало, О. Л. Бояринцев, В. Ф. Передерій, В. О. Дущенко, В. А. Дев'ятко, Л. С. Паламарчук, Л. М. Проколієнко та інші. Багато з них викладають в нашому інституті.

Працювати в науковому гуртку, бути членом Наукового студентського товариства цікаво й корисно. І з кожним роком робота гуртків стає змістовнішою, щільніше наближається до вимог життя. Тому дуже бажано, щоб гуртки ширше пропагували свою діяльність, більше залучали студентів. Новому складу Ради НСТ, яка буде обрана на XVII конференції, треба дати наказ про найширшу популяризацію роботи Товариства серед студентів. Інтерес і любов до науки має стати життєвою потребою кожного нашого студента.

Зустріньмо ХХІІ з'їзд КПРС ще кращими успіхами в навчанні і науковій роботі.

Т. Ф. БУГАЙКО,
консультант НСТ.

РОБОТА ТРИВАЄ

Вперше з Б. В. Гнеденком ми познайомились на лекціях з історії математики в 1958 році. Його своєрідні і глибоко змістовні лекції зразу ж зацікавили студентів. З великим захопленням слухали ми історію близької нам науки. Адже кожний освічений викладач математики повинен добре знати походження та розвиток своєї науки.

Ті, хто особливо виявив цікавість до історії математики, створили гурток.

З якою ж увагою і сердечністю ставився Борис Володимирович до питань, які хвилювали гуртківців! Тут і відповіді, і просто поради. Під його керівництвом була виконана робота «Математика стародавнього Китаю». Розділи цієї роботи, присвячені розвитку арифметики і алгебри, виконані членами гуртка І. Гончаренком і Ю. Мальованим, були заслухані на XVI студентській конференції. Наказом Міністра вищої та середньої спеціальної освіти ця робота нагороджена грамотою та грошовою премією першого ступеня на міжвузівському конкурсі студентських наукових робіт.

І тепер, коли Борис Володимирович працює вже в МДУ, незважаючи на велику завантаженість, він не втрачає зв'язків з гуртківцями. Гурток історії математики продовжує свою роботу.

Т. ІЗВЕКОВА,
В. ГОНТКОВСЬКА,
студенти V курсу фізико-математичного факультету

Слово до молоді

Мої дорогі друзі, я дуже заздрю вашій молодості. Яке щастя жити в такий час, про який я тільки мріяв у мої молоді роки!..

Все життя в соціалістичній державі будується на наукових основах, без науки тепер не можна зробити ні кроку вперед!..

Перед наукою відкриваються нові горизонти. Наука повинна ще глибше й ширше проникати в галузі соціалістичного суспільства, в якому гармонійно поєднується розумова і фізична праця.

Я хотів би побажати молодим учням, конструкторам, інженерам — усім тим, хто присвячує своє життя науці, — бути сміливими і рішучими в праці своїй, дерзати, продовжувати вперто вчитися і завжди пов'язувати розумову і фізичну працю.

Академік М. Д. Зелінський.

ЛЕСЯ

Члени літературного гуртка одержали приємний подарунок, так би мовити, аванс до 8-го березня — адже більшість з літературців — дівчата. Подарунок цей не з тих, які ставлять на етажерку чи вішають на стінку. Ні, він інший, цей сюрприз, його зберігають у серці, яке зігріває душу споминами завжди і повсякчасно.

Я впевнений, що вечір, присвячений Лесі Українці у Жовтневому палаці культури, залишиться в пам'яті багатьох студентів педінституту надого.

Наче жива, трохи стомлена, розумна дівчина, дивиться Леся зі сцени у зал. Вона не чекала, що сьогодні тут не знайдеться зайвого місця, і трохи збентежена і разом з тим задоволена. Ось поважний професор, не кваплячись, займає крісло, за ним увиходить відома поетеса, поет-початківець. Ми впізнаємо струнку постать П. Тичини, бачимо Є. Кротевича, О. Леваду, Л. Забашту...

Хороше, що на вечорі було багато поетес — традиції Лесі Українки живуть на її улюбленій землі.

Лунають теплі слова головуючого, і ось вже на трибуні темпераментний Олег Бабишин. Доповідь — власне це була тепла розмова з друзями —

пройшла в єдиному захваті і сколихнула найкращі почуття слухачів — почуття любові до слова, до поезії, до прекрасного.

Один оратор змінює іншого, лунають слова вдячності Ларисі Петрівні Косач за те, що все своє серце щедро віддала вона нащадкам своїм, які гідно оцінили її подвиг і взяли світлі ідеали Лесі Українки.

Повільно, неголосно говорив про зустрічі з поетесою Є. Кротевич. А зал завмер, і зійшла молода Леся зі сцени до друзів, дивлячись трохи сумними очима на щасливих земляків своїх. Оплески. Багато було їх того вечора в залі Жовтневого палацу. І на концерті, в якому виконувалися твори великої поетеси, і під час перегляду оригінального, світлого фільму «Лісова пісня» В. Івченка ми раділи, що маємо таке багате місцець, яке ще не до кінця оцінене і вивчене.

Десь опівночі закінчився вечір. І йдучи нічним Києвом додому, кожен ніс в серці пісні Лесі Українки, молоді сучасниці своєї, яка розширила горизонти нашого світосприйняття і навчила любити життя, любити завжди і скрізь.

В. ТАТАЄВ.

Поглиблюємо тематику

За виробленою традицією члени психологічного гуртка працюють над питанням вікових особливостей психічної діяльності дітей. У гуртку працюють студенти дошкільного і дефектологічного відділів, а також частина студентів мовно-літературного факультету.

Основним у нашій роботі є наближення тематики до педагогічної практики в плані реалізації Закону про перебудову школи, збудження у студентів інтересу до теоретичного і дослідного вивчення психологічних питань, що мають важливе значення для педагогічної практики.

На початку навчального року було заслухано доповідь про

завдання психології в зв'язку з Законом про перебудову школи. На наступних засіданнях було вирішено працювати над комплексною темою: «Психологічні передумови педагогічної майстерності». Ця тема розробляється на основі вивчення літератури і власних спостережень за роботою педагогів у дитячих садках, у молодших і середніх класах масової школи і в допоміжних школах.

Ряд доповідей, пов'язаних з цією тематикою, винесено на звітну студентську наукову конференцію.

Б. ЗАЛЦМАН,
керівник гуртка психології.

На занятті гуртка психології.

ЧУДОВА ШКОЛА

Науковий студентський гурток — прекрасна школа для підготовки молодих науковців. Адже саме в гуртку студент навчається вдумливо працювати над книгою, реферувати наукову літературу, робить перші спроби самостійного аналізу. Не підлягає ніяким сумнівам, що прищеплення навичок самостійного опрацювання наукової літератури, вміння розібратися в численних дослідженнях, монографіях, статтях з того чи іншого питання багато допоможе студентові в засвоєнні програмних навчальних курсів з фахових предметів.

Підготовка рефератів і їх публічне виголошення перед своїми товаришами, діяльна участь в обговоренні доповідей, постановка дискусійних питань і їх розв'язання — все це відіграє неабияку роль у зміцненні науково-теоретичної озброєності члена наукового гуртка, у виявленні його наукових інтересів, у шуканні шляхів до поглибленого вивчення нових розділів спеціальних курсів.

Пригадуються перші післявоєнні роки. Інститут заповнили недавні воїни, молоді виробничники, що пройшли від фабричних верстатів та з колгоспних полів. З яким інтересом ставилися студенти до різних питань громадського й наукового життя в інституті!

В науковому студентському гуртку при кафедрі української літератури щороку діяльно працювало кілька десятків студентів, зокрема старших курсів, мовно-літературного факультету.

Поглиблене вивчення головних проблем українського літературного процесу, висвітлення питань українсько-російських літературних зв'язків, самостійний аналіз тих літературних творів, що відіграли важливу роль у літературному процесі — все це допомагало студентам-гуртківцям ґрунтовніше засвоїти лекційні курси, докладніше розібратися в складних теоретичних питаннях.

Саме з наукового студентського гуртка поповнювалась аспірантура при кафедрі. Крайці з колишніх членів гуртків успішно склали кандидатські екзамені і захистили дисертації на звання кандидатів філологічних наук. Досить при цьому назвати таких товаришів, як В. І. Омеляченко, що зараз працює у Станіславському педінституті, С. К. Бісікало, що викладає літературу у Запорізькому педінституті та ін.

А головне в тому, що десяткам студентів, які, закінчивши інститут, поповнили багатотисячну армію вчителів, праця в науковому гуртку стала прекрасною підготовчою школою в повсякденній роботі над підвищенням свого фахового рівня, своєї педагогічної майстерності.

П. ХРОПКО.

Кращі з кращих

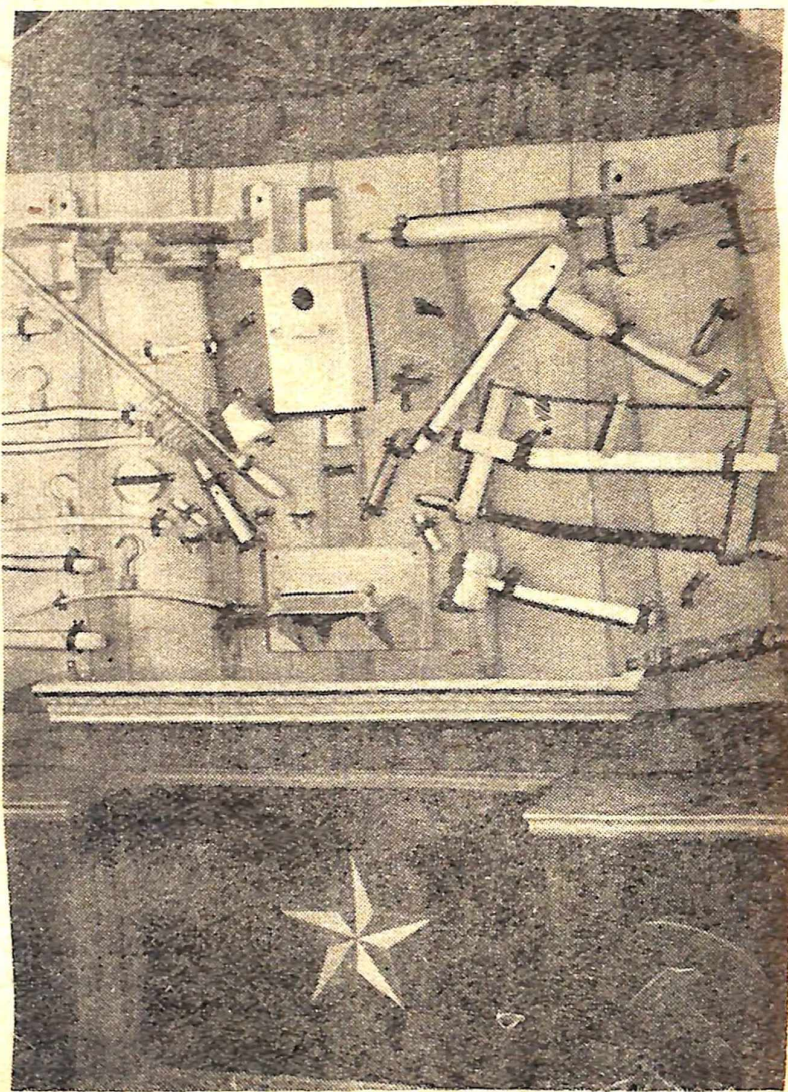
В минулому році були проведені огляди наукових праць студентів м. Києва, Київської, Вінницької, Житомирської, Хмельницької, Черкаської і Чернівецької областей.

Всього на куцувий огляд кращих студентських робіт надійшло 284 студентські роботи з 22 вищих учбових закладів. За кращі роботи Міністерство вищої освіти Української РСР присудило грошові премії і нагородило їх авторів грамотами. Серед нагороджених — чотири роботи студентів нашого інституту. Це такі: «Арифметика і алгебра у стародавньому Китаї» — студентів І. Гончаренко і Ю. Мальованого (науковий керівник академік Б. Гнеденко);

«Образ В. І. Леніна в драматичній трилогії М. Погодіна «Людина з рушницею», «Кремлівські куранти», «Третя патетична» — студентки С. Боримчук (науковий керівник доцент В. Войтушенко);

«Драматургія Ярослава Галаана» — студентки З. Шинькової (науковий керівник доц. Ю. Кобилецький);

«Вчення В. І. Леніна про природу психіки — могутня зброя в боротьбі з релігією» — випускниці педагогічного факультету В. Заскоки (науковий керівник — доц. Д. Ніколенко).

Міцніють з кожним днем творчі зв'язки нашого інституту з школами УРСР. На фото: стенд на тему «Трудове політехнічне навчання учнів V—VIII класів», виготовлений учнівською бригадою школи № 1 м. Лубни, Полтавської області, який вони надіслали в подарунок кабінетові педагогіки. Кафедра педагогіки також одержала зразки слюсарних виробів учнів Чернівецької середньої школи, Сумської області.

Навчаються працювати

Науковий гурток української мови (керівник — М. Плющ) об'єднує небагато студентів українського відділу, яких цікавить поглиблене вивчення законів граматичної будови, дослідження мови видатних письменників доживного і радянського періоду та ряд інших теоретичних і практичних мовознавчих питань.

Протягом п'яти років студенти не лише поглиблюють свої теоретичні знання з мови, але й навчаються са-

мостійно працювати над мовними джерелами. Так, наприклад, студенти V курсу С. Бондаренко та Н. Івануш не раз виступали з своїми доповідями на гуртку мови, на студентських конференціях нашого інституту і Київського університету.

Особливо цікавлять гуртківців питання мови художніх творів. І це зрозуміло, адже вчителів, який буде викладати літературу в школі, доводиться самому багато працювати

над аналізом мовно-стилістичних засобів того або іншого художнього твору. Робота в гуртку дасть багато користі майбутнім учителям.

У цьому році в гурток української мови надійшло поповнення — 16 студентів I курсу виявили бажання працювати в гуртку. З свіжими силами, з бажанням учитися й працювати ці студенти увільються в

колектив гуртка, щоб використати ще одну можливість всебічно підготувати себе до майбутньої роботи в школі.

У студентській науковій конференції візьмуть участь і члени гуртка української мови, з доповідями виступлять: студентка V курсу С. Бондаренко та студентка IV курсу Н. Майка.

Наш кор.

Редактор О. КАРДАШ.